

Izlazi početkom i polovicom svakoga mjeseca. Cijena joj na godinu za našu državu 1 fr. a. vr. a za inu pokrajine 1 fr. 25 novčićah i šalju se, kao i rukopisi, plaćenom poštarinom uredništvu.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

NAMIENJENA PUČKOJ POUČI, ZABAVI I GOSPODARSTVU.

Oglase uvršćujuć uz običnu cijenu, bez imerih dopisah neprima, a ručnim pisah nevrća „Uredništvo Vile“, koje se nalazi pod naslovom: Lipova: z p. Magyar-Bóly; županija Baranja.

HVALA BOGU i dobrim ljudem, njihovom pomoći živila je „Bunj. i šok. Vila“ osam (odnosno 9) mjeseci. Danas, iza mučna truda i rada, kad odbija dvanajsti sat da se oslobode balkanski Slaveni, ide „Vila“ s nova na počinak, a ja u zabitak, ona da zamre, a ja da odložim pero. Da će me narod naš u trudnom poduzeću i, za urednika slavenskog lista u Ugarskoj osobito sad u dnevih najžesće kušnje, s novčići dovoljno podpomagati, prevarila me nada. Gradjansku slobodu za rečenu istinu baciti na kocku i pasti pod ključ protivničke nesmiljene strogosti, proigrati krvavo zasluženu nadarbinu, te bez ikakva izgleda u narodnu dobrobit trpiti grdne novčane štete, silu me k odstupu. Naš narod il je siromašan pa nemože da list od 100 godišnjih krajearah podupire, il je ladan prama knjizi i duševnoj prieko nam nuždnjoj borbi, il mu neprijam pa hoće da padnem, — u svakom slučaju žalostna je bića. — Budi da gg. čitalci uplate dug, budi da se doskora oporavim, od velešt. gospode predplatnikah vratit ću zahvalnostju svakomu svoje. Tko pako svojih nekoliko novčićah nebi bio voljan primit od mene, tomu ću, iza kako mi dojavi, njegovom poštarinom poslati molitvenicu „Isusovku“ u vrednosti 1 for. 20 novčićah. — Srdačna hvala sl. uredništvom jugoslavenskih časopisah, koja su mi svoje čestite listove slala u zamjenu. Hvala iskrena Slavoncem, Hrvatom, Medjumurcem i Istranom, koji su osobitom ljubavju negovali „Vilu“, ni neznajući morda, da je ona medju ugarskim Bunjevci i Šokci kojim je ponajvećma namienjena, a najslabije razširena, promašila svoju svrhu. Hvala rodoljubivim našim oo. fratrovom, Szentištvcem, Bačincem i Klokotičanom, koji su ju radostno pozdravljali, čitali i sreću privijali! Te u nadi, da ćemo se susresti na polju zahvalnijega rada, opraštam se danas od mile ravijojle „Vile“ i njezinih nezaboravljenih ljubimacah.

BLAŽ MODROŠIĆ, bivši urednik
„Bunjevačke i Šokačke Vile.“

NOĆJE.....

Na varoš je tama pala,
Sve je mirno sve već sniva,
A Dunavo ricka hučena,
Još dublje ga uspavljava.

Noćobdije sa dardama
Viju ljubko svoje glase,
Davno već su pohitile
Cure svieće da pogase.

Iz oblaka mjesec blijedi
Tek kadkada što proviri
Pa kada mu oblak smeta
Mora i on da zažmiri.

I sa kule noćni sati
Tek po kad kad što odjeknu,
Pa kada ih dvanajst brojit,
U srce ti čisto jeknu.

Sad je dvanajst... sveje mirno
I, tišina grobna vlada,
A ja sjedim kraj Dunava
Opisujem noćju sada.

Pa do same rujne zore
Ja zamišljen tako sjedim,
I u noćnom ovom miru
Svejednako Dunav gledim.

U Sv. Andriji.

Ivan Radubiczky.

ČUJETÉL....

Čujete li braćo draga
S bojišta lomni jek,
Čujete li riku topa,
Andžarah oštarih zvek?

Čujete tamo braću,
Pretežko ranjenu;
Čujete vapaj tuđe,
I pomoć željenu?

Da nam se braća duže,
Teže umore,
Al tko će pisat perom
Težke pokore?

Čujete li kako braća,
Na kocku daju sve,
I siročad im jadnu, —
Sklopljene ruke dve?

Molitva to je svieta,
Kojom se moli brat,
D'a mu sačuva djecu,
I porod izagnat!

Čujete li Evropu —
Njen urnebeski glas, —
Ona će veli biti;
Otac im, mat' spas!

Evropa hoće, braćo,
Mira vječita,
Da nam se grdje sveti
Turad nesita!

A tko će? tko bi drugi:
Evropa ciela ori;
Ta ona je spas i otac
I carevine tri. — —

Vladan Stefanović.

Najskuplje najtrošnije.

(Nastavak i konac.)

Svi mladići žele da budu zdravi, jaki i uki u muzevskoj dobi: pa ipak mnogi dospiju do muzevske dobe, a ništa od svega toga u nju neunesu, jerbo nisu znali vrijeme procijeniti. Jer su mislili da će ono steć u muzevnoj dobi, što bi trebalo da su u nju uneli kao gotovinu. I to sve tako ide redom — dokazivajuć, da vrijeme nismo znali poštivati. Koliko ima starih i nemoćnih, koji se moraju mučiti da zavriede komad kruha, ili stid pod noge baciti da ga izprose, jer nisu znali vrijeme muzevske dobe ocjenjivati! Ono jim prošlo brez radnje i štednje, stigla jih starost i ništa nije našla spremljeno za vrijeme nemoći. Sveto pismo kaže: da je dostatan teret svaki svojemu danu. Nemojmo ga dakle od danas na sutra odgadajati. Sve što se može i što treba danas svršiti, neodgadajmo na sutra, svakibo će dan donieti i svoje breme.

Da se dakle ono svrši u djetinstvu što mu je od države i crkve namienjeno, o tome se moraju roditelji starati, jer će jih drugčije Bog karati a djeca pzezirati. Sto je u mladosti potrebno, za to se treba da već i sami brinemo; a da nas nesvlada lakoumnost, valja da bdiju roditelji naukom i uzorom. Muzevska doba je već ponajviše sama sebi ostavljena, nu ipak i to je vidljivo, da i ona ima ono što ju na dobro bodri a od zla uzteže; riečju — što ju sjeća: da vrijeme badava ne troši. To su naših starih, to su crkvene prodike; te ako jednih i drugih ne slušamo zlo će biti po nas.

Al ni stari neka ne misle, da bi jim slobodno bilo vrijeme trošiti bezplodno. Žalibože što ga tako mnogi provadjaju, pa i sebi i mladim postaju dosadni. Po čem je starost veoma plodonosna po svaku obitelj: to su ti djeca, koju valja paziti i učiti, to je imanje malo i veliko, koje se može nadgledati — kad su mladji drugim poslom zabavljeni. Napokon stari vrše najkrasniji i najplodniji posao kad s njim obavljaju ono, radi čega je Isus pohvalio Mandalenu: idući u crkvu i u sv. Missi preporučujuć svu porodicu, te kod kuće moleći otčenaše prose milosrdje od Boga; da se od njihove obitelji odvratiti svako zlo, koje bi čovjeka ili imanje snaći moglo. Ocjenjivajmo dakle vrijeme, jer ako ga badava trošili budemo — magadit ćemo u mnogih stvarih. Ako ga pako i u samu zlu provadjali budemo, — trpiti ćemo mnoge nevolje.

Stari rodoljub.

N j e g v e o č i.

Što je sunce danu
I što mjesec noći,
To su meni jádnoj
Njegve tamne oči.

Kada me pogleda,
Sunce meni svane,
A u grudih bolno
Sree žarom plane.

Život mi se vrati.
Dušu sjeta mine,
Ko što kad na slabu
Biljku sunce sine.

Al mi riedko kada
Udes to dodieli,
Riedko meni takve
Sreeće dan zabieli.

J e l i c a K.

Putničke bilješke.

(Nastavak.)

Kad čovjek promotri samo baranjskoga i tolnanskoga Magjara, kolika razlika! Onde je i sudstvo, i školstvo i ljudstvo-i pravdnije, i pomnije i pitomije. Čuo sam uzvisivati nekada Tolnu nad Baranju, nu to nije istina. Jedina surovost i mlohavost kadra je uzvisiti gorje nad bolje, grubije nad ugladjenije, tminu nad svjetlinu. — A kad oba ova uzporediš s bečkim Niemcem, onda si prispodobio Azijata Evropljaninu, razuzdanika kriepostnomu čovjeku. U onom vonja još sve po divljači, u ovom miri po kršćanskih pravilih. Onaj nemore da se domogne izobraženosti, ovaj se natječe s najobraženijimi dušami zemlje. Onaj je za se prćijaš, ovaj obći dobrotvor. Onaj surov i namrgodjen, ovaj mekan i ugladjen. Kolika razlika!

Naši Bunjevci i Šokci izmed ovih dvojice srednjom stazom udaraju. Oni su doduše neuki, nu krotki i blagocudni. Oni su ka-dišto razuzdani, nu u vremenu ponizni i pobožni. Oni su lieni, nu ne razbojni i opasni. Otvore li jim se vrata k prosvjetli, oni će sa-stići a uztrajni morda i prestici prije Niemca nego Magjar.

O ugarskom Švabi da i negovorim. On nit je svoj, niti tudj. Prigiblje onamo šiju, dje ga manje tišti. On je jezikom junak, a sreeem strašljivica. Ako se sam nepohvali, nitko ga na Božjem svietu s nikakve krieposti pohvaliti nemože. On je u Ugarskoj jedino dobar za porez!

Baveći se značajnim crtami ovih plemenah, čujem da dolazi vlak: Uzmem svoj kovčeg i dočekam ga u predvorju.

Za kratko vrijeme pojdemo dalje.

Na prvog postaji do Sopruna k meni na jednoj dugačkoj klu. pi spavajućemu unidu dva mlada momka a mislim i dva brata: Petar i Pavao. Medju sobom su divanili hrvatski. Meni se nadadne prilika zupitat je: odakle su? Učudjeni nad mojom riečju pogledju se medjusobno i odgovore; da su iz jednoga sela od Sopruna.

— Pa ima li tamo i više naših selah? zapitam ja.

— O, ima, gospodine! mnogo ovuda našega naroda. Samo kamo sreeće da imamo naših popovah, koji bi naši tako čisto ra zgovarali s nami ko vi!

— Zašto pušćate takove (na pendjer u vašu kuću, koji ne znadu vašega jezika? Vi si birajte bilježnika (notaruša) i učitelja koji naši govore. A ako vaš pop nezna vašega jezika, tužite ga dotičnomu biskupu.

Ja bih rad vidio popa kod Magjarah ili Švabah, a da nezna njihova jezika. Samo naš uztrpljivi puk mnogo gleda danas kroz prste i popu i učitelju, i sudcu i bilježniku, — a to nesmie da bude.

Duša je život tielu, a narodnost i jezik život su duši pa koj mi ovo dvoje oduzumlje, taj mi o sreeći i životu radi.

— Jest, gospodine! rekne mi Petar, al ako čovjek hoće pravo, onda ga mrze, progone i zatvaraju.

— Vidite, gospodine! mi idemo tja u Mitrovicu da kupimo volovah, pa se radujemo, reče Pavao, što ćemo tamo bar u našem jeziku čuti i sv. rieć Božju.

— Tako valja, Pavle! kamogod zadješ svakdje nadješ roda naše krvi i jezika. Pružajte rodu na sve strane ruke, pripovjedajte mu svoje nevolje, odvijajte svoje rane. On će se ohrabriti, rod svoj sažaliti i bratskom pomoćju zakleti. A tada, kad se složimo, neima pod suncem sile, koja će nas savladati.

U tih razgovorih osvanemo u Kaniži. Moji suputnici sajdju; a ja predjem na drugi vlak s novom i opet kartom do Zaknja.

Na moja kola popeo se jedan stari oficir iz Zagreba. Dva Magjara, jedan Židov i jedan mladi pop, u kom sam poznavao nepoznana mlada kapelana.

— Vi ste Modrošić? molim: bude njegvo pitanje.

— Pogodiste, a neznam kako?

— I naši svećenici opisivali su mi vaš oblik; a čitao sam, djelah duha vašega već podosta. Pa sam si mi odmah mislio, čim sam vas ugledao, da ste vi taj.

— Ja sam! biaše ozbiljan moj odgovor.

— Pa kamo putujete?

— Ja putujem, reče mi, za kapelana evo u Legrad. Ajdete sa mnom, radovat će se braća, a osobito križevački župnik.

— Pozdravljam i moga Berutu i svu ostalu braću. Za sada se žurim kući.

Tu otvorimo i opet politiki vrata. On odviču bravu i reče da se Hrvati vitežki bore. Ja mu dodam: da i mogu i moraju. Od svojih zahtjevala nebi smjeli ni drama popustiti. Oni su narod neodvisan, slobodan ko i Magjari. I kao takav mogu stavljati pogodbe kako ih volja onomu, koj želi njihovo prijateljstvo.

Vidio sam na obrazu ovoga mladoga popa, da zaudara magjaronštinom; nu to je ipak izpovjedio, da mojim duhom dišu hrvatski popovi.

Oficir me je za dobvoljstvom i motrio i slušao i na samu mi zahvalio.

Ostali bi bili koju rekli, nu zahman, dje su dokazi, onde i istina!

Oblaci se navuk' na nebu, a kišica počela rominjati.

Vlak stane; svi sajdemo u prijateljskom raztanku. Jučerašnja žakanjska šunka (bct) sad mi dobro došla. Nju zalijem pišćem piva, izvadim cedulju do Dombovara, kupim smotakah, sjednem opet u kola na drugo mjesto sam samcat i iza četvrt ure povezem se dalje.

Od Čurgova do Belega vozio sam se s jednom učtivom gospodjom, o kojoj mi neki gospodin k nama na ovoj postaji unišavši reče, da je udovica kapošvarskoga liečnika. Bilo je š njima razgovora o vremenu, sj-tvi, žetvi i t. d. nu ništa zanimiva. Sve što me je zanimalo, bio je kasteo (grad) grota Šomšića stojeći na samotnu briegu podaleko od Kapošvara sa zvjezdarnom u dvoru. O njem mi rekoše, da nemože podnositi sađe (sparine) konjske, pa se vozaka na kravah il volovih. Čudna narav!

U Kapošvaru se nadula velika kiša. U 1/21 krene vlak prama Dombovaru, a ja samac u mojih kolih zabavljam sam se štivim novinah i knjigah. U 4. sata budemo na mjestu. Sajdem s kolah, odem po kiši župniku, tamo prenoćim, a sutradan se dovezem u Kurd, dje na svom stoliću nadjem pismo ovoga sadržaja:

Dragi prijatelju!

Iz zabitna svoga stana šaljem Ti uz srdačan pozdrav iskrenu zahvalnost od svih poznanih rodoljubivih Zagrebaca i ljubav od dobre Tvoje majke, koja Te još jednoć o proljeću želi viditi. Takovim popovom čast i slava! P.

Listak savijem; — pero latim; — a putničke bilježke bile rodu zabava i pouka.

Mladi rodoljub.

Viestnik.

— „Szabadkai Közlöny“ magj. list, izlazeći u Subotici puevodi točno članke Vilina pobratima „Subotičkoga Glasnika“, ne da svomu narodu predoči istinu i zakonite želje Bunjevacah i Šokacah ugarskih, već da ga proti namu buni, a „Glasnik“ vladi obtuži. Al su u laži kratke noge, a mi volimo mir, nego balji pir.

— Mnogi naših čitalacah ni neznadu što se dogodilo na sam uzkr. o. g. u Bajmaku. Od davnih je vremena običaj, da se u bajmačkoj crkvi koju su Bunjevci sagradili prvi dan uzkrsa prodika i poldanica misa oblužava bunjevački, jer su bajmački Bunjevci posebice tamo i od Magjarah i od svablah pretežniji. Pred uzkr. se bio promio glas B a j m a k o m da će taj dan i prodika i misa biti magjarska. Bunjevci dakle odu svomu župniku i zapitaju ga, je li to istina? A on odgovori: da nije. Za veću sigurnost uzisju Bunjevci, da se to u obćinu probunja, župnik to dopusti i buhanj Bajmačanom na veliku subotu javi: da će se sutra prvi dan uzkrsa, u 10 sati prodikovati i pod velikom sv. misom s kora pjevat bunjevački. U tom svane dan uzkrsa. Kad li u 10 sati u prisutstvu pobožnoga puka svih triuh narodnostih počme učitelj s „jojjel sz. lelek“-om, a kapelan Jožo Garay, noseći revolver nuza se na prodikoncu, s „mi atyank“-om. Bunjevci u duši uvriedjeni poviknu: „dole popo!“ a magjari udare u mamuze vičue: „tömögbe magyar! Ki a ráczokkal!“ Eljen magyarorszag!“ (U hrpu magjari, napolje s ruci, živila magjarija). Bunjevci, da krvju neokalljaju svetišta Gospodnjeva, odu u stan župnički i povuku župnika na rječnu, a ovaj se slaboduzno izlance; da su mu sinoc u suton zaprijetili magjari, ako u 10 sati nebude magj. prodika i misa, da će ga izvuci iz bajmačkog hatara. U tom stignu iz Subotice sudci i latovi i pobacaju bajmačke pravde zdrave Bunjevece u subotičke tavnice, okle su se jur izkopali. Vlast je razkalašena kapelana odle odmah krenula, kako je i morala, jer se rieć „Požja“ nenavješujuće pištoljem već križem u ruci. Sad je red na prabiskupu, pred kog idu bajmački Bunjevci i riećju i pismom, da jim sudi po pravdi. A tada će se svetići nemezis župniku, koj je kapelanu dopustio s revolverom na propovjednicu, koj je prekršio župničku prisegu, da će branit istinu i zakon, jer je — konstatueto altera lex, komu su se mogli i Bunjevci zaprijetit oprav onako ko magjari, — a on bi bio opet učinio ono, što je učinio kroz razuzdanika kapelana, zašto? jer će bit imao u ruci kaudilo, u koju mu po svoj prilici žeravicu

stavila višja vlast. Medjutim svi će se i razpasti, a pravo će ostat pravo pobjedom u ruci.

— Klokočić leži obaljen gorami oda svie stranah. Javlja ju na m ondle grozovit prolom oblaka, koj se dan Presv. Trojstva od 8—10 sati na večer salio nad Klokočić, te kucam, pivnicam, viuoigradom i usjevom uzrokovno grdne štete. Podrumi bjehu puni vode, kuće pune blata do koljena, u jive i livade zamuljene a 4—5 centih težko kamenje valjala je voda najžešćom brzinom i rušila njim domove. Sam Bog, pa je hrabrost klokočićanah spasila žitelje, nalazeće se u strašnoj pogibelji života.

— MILAN M. OBRENOVIĆ 4. vitežki knjaz srpski, proglasio je 30 lipnja „svome dragom narodu“ radostnu viest, da je poslao Fortu ultimati i njim naviestio rat Turskoj. On ide s vojskom i prelazi Timok i Drinu put Niša, dje će sa svojim bratom knjazom Nikolom, te s vitežkimi Crnogorcima, Srbi, Hercegovci, Bošnjaci, Bugari, a nada se i s Greci, da skrši dindušmana, uzkrisi slavu Dušana i Miloša i oslobodi ugnjetenu braću. Topovi su zagrmili jučer 5 srpnja, u zoru, a iza nje će pomoću Božjom sinuti dan slobode jugoslavinstvu

— „Zastava“ se u br. 89 tuži na pape, što nisu na Kosovu kao mogućnici branili hrišćanstva proti turčinu, a neće, veli, ni sada da brani, već mu s Magjari suruje. Tuži se pravedno, da je Pio u prvi priznao cara Murata 5: nu mi molimo jednokrvnu srpsku braću svoju, da po želji svoga knjaza ne diraju u vjeru kad se radi o narodnosti za narod. A sv. otac misli, da su i Turci katoličkomu Rimu prijazniji nego li hrišćanski Rusi.

— „Graničara“, jer oziva sabor dvojedne kraljevine, koj se imao sastat u Zagrebu 3 srpnja, saborom „srpsko-hrvatskim“, udara „Obzor“ i „Primorac“ — taj vitežki opozicionalac, koga osobito priporučamo našemu narodu, — radi toga nuziva. Dusa nas boli, kad se rodjena braća kolju sbog imena. Nit će Srbi ikada dokazati da su „Srbi svi i svuda“ u Srbiji, nit Hrvati, da su u Hrvatskoj. Vrieme će doniet ime slovinsko, jugoslavensko il ma koje obće za sve grane 9 južnih pokrajina, a dotle, kraj svega toga što „Nar. Novine“ vele: da je Slavonija kraljevina hrvatska, — budimo braća i prijatelji, dok bude drugčije i bolje; peštanski pako sabor nije magj., već ugarski.

— 27 lipnja, na Vidovdan, navršilo se 487 godinah, kako je srpsko carstvo palo na Kosovu. Turkofilski listovi: „P. Lloyd“, „Nova Presa“ i drugi: vele: da Srbija mora i sad pasti; jer Turska da ima 200.000 odabranih vojaka, a srpska vojska da je poderana i traljava. Mi pako znamo da srbija broji 100.000 poizbor junakah, a 95.000 pripomoćne vojske. Budi dakle radost turskim matadorom! Samo bilježimo: da su ustaški vodje Hercegovah proglasili Nikicu i hercegovackim, a vodje ponosne Bosne Milana i bosanskim knjazom.

— Bugarskih je ustašah, doslje 40.000.

— Gđjica Jovanka Merkusova poklonila je 500 dinarah, a Mihajil Gligorjević Cernjajev 600 gr. čar. za sirote biogradskih junakah, koji će da padnu u ratu.

— Milena, kneginja crnogorska, vratila se na Cetinje, a krasnu Nataliju, kneginju srpsku, priporučio je knjaz Milan odlazec 29 lipnja zorum u tablor pod vojnom zastavom, vitežkomu srpskomu narodu. I jedna i druga hoće da bude milosrdna majka ranjenim junakom.

— Jer se digla na dindušmana srpska omladina, to, javljaju novine, da turčinu hrli u pomoć Klapka i magj omladina. Ajde, ajde, da vidimo konac kraja!

— Jer je Andrassy pao sa svojimi reformami u Turskoj, vele, da odstupa, a jer je rieć Miletićeva: da će srpstvo unatoč velesilah sinuti u rat — tielom postala, to ga „prostim nasilnim činom“ bacaju u budimsku tavnicu Al iz tavnice sinut će i Miletiću i jugoslavinstvu dan slobode! Veli „Zastava“.

— Od početka ustanka do Vidovdana palo je u Bosnoj i Hercegovini 35.984 turčina, medju njimi 946 oficirah.

— Dr. M. Stiglić u Zagrebu izdo je knjižicu za 20 nč. o misnoj plaći i zakladnih misah popovom za ravnilo.

— Svaki srpski vojnik ima 20 nč. nadan.

— Društvo sv. Jeronima u Zagrebu izdalo je osim koledarah „Danice“ ove knjige: Pijanac, po 20 nč. — Povjestnica hrv. naroda, 60 nč. — Mlada majka 40 nč. — Zivotinje, našozemske i neke tudjozemske, 60 nč. (I dio) Zivotinje, 50 nč. (II. dio). — Zivot svetacah i svetica Božjih, za mjesec siečanji i veljaču 1 for. — Selske pripoviesti, 20 nč. — Prirodni zakonik za svakoga. (I. knj. Silarstvo, 1 f. — II. knj. Vesarstvo, 50 nč. i III. knj. Svjetlarstvo 70 nč. koja posleudja ovo danah, neumrlim našim starinom drom B. Sulekom napisana i, nagradom Draškovićevom nadarena, ugleda sviet, a mi je sve tri osobito priporučamo našemu puku. Nadalje izdalo je još: Odkriće Amerike, u tri diela, po 30 nč. — Stolnu crkvu u Djakovu, 1 f. — Molitvenik za kat. poslanstva, 20 nč. — Razmišljaj ovo dobro, 15 nč. — Te, — Kratka promišljanja i molitve, 10 nč. — Svi ovi krasni spisi mogu se kupiti i kod Börnera u Subotici.

— Buduć „Vila“ prestaje, to na obći zahtjev priporučamo našim Bunjevcem i Šokcem sljedeće novi e. Subotički Glasnik, 4 for. — Ručki Prijatelj, u Varaždinu 3 f. — Našu Slogu, u Trstu — 2 for. — Narodnjaka, u Vinkovcih 4 f. — Smilje, u Zagrebu 62 nč. — Glasnik sv. Jozipa, u Zagrebu 62 nč. Viena, u Zagrebu 7 f. — Gospodarski list, u Zagrebu 9 f. — I, politički list Primorac, u Kraljevići 12 f. na godinu. Tko pako unie štiti čirilicu, eno mu hepe Srpsko Zora i Srbadije u Beču; (prva po 4 f. 80 nč., a druga po 8 f. a vr. na godinu) Od političkih pako listovah neka drži Zastavu, u Novosadu za 14 f. i Glas Crnogorca na Cetinju za 6 for. na ljeto.

U Sentistvanu od nekog vremena se često događaju kradnje — i to ponajviše noćom kroz pendjere se pokrade krevet, haljina i ino rublje. Tako su na osvit 19-og srpnja na dva mjesta baš na velikom sokaku odneli kojesta — danas 21-og opet u istom sokaku su odneli jednu dunju, jastuk i ponjavu; više nisu imali kač, jer su se kućani opazili i nogaše bi bilo, da se već i nase poglavarstvo probudi od sna.

Gospodarstvo.

BOLESTNO MI JE VINO! Više više putah u podrumu stuzan seljak, ako mu se vino ukiselilo i prevrnuo i u sirće (ocat) udarilo. On si, siromak, nezna pomoći. Ako ga nemože piti, miješa ga s vodom; a ako mu ni onda nevalja, to ga il raztoplje, il za bagatelu proda judi, a juda ga izlieči te opet proda il pod vino, il pod fini ocat, il u pecaru pod rakiju. Ne tako, zemljače moj! Ma kako sirćetno il prevrnuo svoje vino jednostavnim načinom ti možeš izliečiti! Ono će ti biti i jako i tečno i zdravo. Ako si željan dobra svjeta. slušaj me! VINO tvoje, je li se počelo kvarit u sudu, moreš izliečiti jednostavnom toplinom. I ostat će u dobru stanju dulje neg ma kakvo ino jako i zdravo vino. A kako ćeš to postići? Toplinom. Uzmi bakren il gvozden kotao. Nalij ga svojim pokvarenim vinom. Podkuri pod kotao vatru i kad ti je vino toplo polag C. 50—60 stupanjah (gradih), a polag R. 40—50 gradih salij ga u zdrav i čist vinski sud, koj imaš dobro zatvrditi, pa mirna Bačka: — U Francezkoj vinokupci i najskvarenija vina lieče vatrenom toplinom. VINO naime ostave u sudju. U svaki sud napere široku ciev. U toj cievi krklja kipuće voda i, ciev usijana od vode uvrućuje vino oko sebe u sudu se nalazeće. Kada dostigne vino od te cievi toplinu rečenih stupnjevah, tad sud običnim načinom zavrnanje i vremenuju bez brige; jer im je toplina izliečila vina. — Meni se pred dvie godine pokvarilo 46. akova vina. Tri suda od 12 i jedan sud od 10 akovah. Pametni su me vinari svjetovali da kupim u dućanu: za 8 novčićah k l i n ě a c a (gvozdika Gawurznel zvanoga): za 4 nč. rekoše da kupim s l a d k e k o r i c e (cimeta Zimet-holz), a za 4 nč. opet j a v o r i k e (lovorovalista Lorbeer); to da stućem, zavijem u čistu krpicu i pustim na vranj da visi u vinu od 12 akovah 8 danah. — Drugi opet rekoše da to isto pokušam bazgovimi oguljinami. — Sve to nije mi pomoglo, i ja sam se vina uz nikakvu, da rećem, cieniu jedva edkrstio. A to zato, jer je udaralo sudovnom sagom. A toj ćeš stati na put, ako na zdrav log (Lager) pretočiš vino i puštiš da miruju do dana sv. Ivana Krstitelja. Boljim načinom: ako ga izliečiš t o p l i n o m.

RANU dobije čovjek na nozi il od sebe, il ako se udari il opeče, te neće da zaraste. Tad uzmi, pobre! prostu šišku. Obreži s nje vanjsku koru i stuei šišku ohrezanu u sitan prašak. Očisti i izperi dobro ranu, te ju zasipaj tim šiškinim praškom i, privij ju takom u bistroj vodi uzžmikanom krpicom. Tako postupaj danomice. Izperi ranu i zaspj ju rečenim prahom jedan il dva-pu ta prekodan. I vidit ćeš da će zamalo zarasti.

Mladi rodoljub.

Svaštice.

— Napastovao Turčin jednog raju, da se isti poturči. Ovaj siromah, nemogavši se oprieti turskoj napasti, odgovori mu: dragi moj ago! Ja bih se rada poturčio, ali mi je žao dva svetca zavadići, jerbo kad bude na sudnjem danu, što i vi vjerujete, sveti će me Petar spopast za glavu i reći: ovo je moje; a Muhamed će za noge, pak će zaviknut: a ovo je moje! Te tako mogu se lasno sveti lupati; pak se bojim, u onolikoj vrtuji neće se moć kadija nađajim sudi.

— U Kreševu bosanskoj varoši prodavao mucajući Turčin šenicu, tud pridojde jedan raja, koji je mucu kao i Turčin, pa ga zapita: popopo štoštošto titti tata šešešeninicaca? Ovaj mu odgovori: popopo osasamnanast groošaša. Na dalje zapita raja: dadaj mimi je popopo šešesnabaest grogrogrošašah. Na to primietit Turčin: tittit sesese mememe ninini rurugagas. Te tako popane jednu raju za vrat i da nije bilo ljudih, koji su obodvojicu poznavali: raja bih primila svoju plaću.

Milostivi gospodine, vikne u nekoj krěmi sluga. Ovaj odgovori, da nije blagorodne familije; štite gospodine, odgovori brže bolje sluga, mi ovde svaku vucibatinu tako zovemo.

Pri gunguli u Pešti osjeti neki gospodin, da mu netko otrag po djepu muti, te obazriev se opazi derana nekog i vikne sram te

bilo! Takav balav pa već hulja, A ovaj mu, baciv maramu u oči, rekne: sram vas bilo! Tako liepo odjeven pa ni svilene marame u djepu već tu krpetinu!

Jedan sveštenik, rekne poslje ispoviedi ciganinu: pak šta mi sliš da si zaslužio za grijeje svoje? Ja netražim ništa gospodine nekjim je prosto! odgovori ciganija.

Zagonetka.

Udaralo u frulu pastirče
i stado si njome razigralo.
Tud nadidje mladjanu trgovče,
U stado se bilo zagledalo.
Ej, čobanče, imaš li stotinu?
Ded prodaj mi jednu desetinu. —
Al čobanče po pastirski reče.
Da stotinu imam prodao bi;
Pet da imam kolko što jih imam
I još polak od tog stada moga
I od polak jošter polovinu, —
Onda istom moj trgovče dragi
Osim mene mlada čobanina
Istom s tobom bila bi stotina. —
Uz pozdravu ravijojlo „Vilo“
Ded pogodi: koliko jih bilo?

Marija Sedlar.

ZAGONETKU u 12 br. Vile odgonenu je M. Sedlar, vojak u Lavovu, i g. J. Radubiczki, u Sv. Andriji.

CIENA HRANE: na Bajskoj pijaci dne 19-og srpnja 1876 (Uzima se po 100 kilogramma težini.) Cisto žito najbolje: 9 fr. 50 novčića; srednje vrsti 9 fr. — nč. Napolica najb. 7 fr. 10 nč. sred. 6 fr. 80 nč. — Raž najb. 6 fr. 80 nč. sred. 6 fr. 60 nč. — Ječam najb. 4 fr. 60 nč. sred. 4 fr. 40 nč. — Zob najb. 6 fr. — nč. sred. 5 fr. 80 nč. — Kukuruz: 5 fr. 20 nč. — Proja 4 fr. — nč. — Grah 3 fr. 60 kr.

Visina vode dunavske 19-og srpnja 1876.

Budapešt: 3,58 M. nad 0 (ništicom) opada

Požun: 2,83 M.

Vrieme u Baji — izza nekoliko topli i vedri danah opet kišovito s vitrom.

Poruke uredničke:

Kat. Hrvatu ZAGREB: Kad bi bili cjepidlake ko vi, tezmali bi se de lana caprina za granicu izmed Hrvatah i Srbah. Nu nam je jedino do sloge, pa zato nenjuškamo po Bosni i Herlegovini Hrvatah. Medjutim pod Srblijsvako škularče razumie pravoslavnu braću našu. — G. St. K. MITROVICA: Vi svojimi sitničarijama zadajete čovjeku mnogo piskarije. Nespomenuste nam nikad osječkoga K. već dvie ženskinje, kojim smo list uzkratili, jer im ga za vašu volju nemogosmo poklanjati. K—u je kao prijašnjemu predplatniku valjalo „Vilu“ povratiti, pa bi ostala mirna Bačka. Mi, u ostalom, svaki nasr^t „Vilinih“ dužnikah svećano odbijamo. — Velešt. g. Dr. KAMENICA: od listop. pr. g. do kolovoza o. g. dugujete 75 nč. — Uplatite gg: Muzler, Belas N. Vežić, Kubinszky, Fogl, L. Kelek, Czinkler, Samost. fl. vukovarskih, Maršo, Sterk, i Pavčec po 100 novčićah. G. Močiboh i f. 25 nč., g. Šenk 2 f. a velešt. g. Fr. Žav. Tustanić poklanja iznovice 2 f. Hvala jim liepa! — OO. FF. VUKOVAR. Vi najbolje znate, da vam se svaki novčić na naš trošak štampa u nastovu. Vila je bez ikakve glavnice živila sgoljno od milostinje rodoljubah. Urednik izvazec svakoj grožnji i nevotji da se nehajstvom čitalacah kraj truda i muke baca još u dug? Ruku na sree, braće, pa sudite! s Bogom!